

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การพัฒนาตนเองเพื่อการประกอบอาชีพของคนพิการที่กำลังฝึกอาชีพในโรงเรียนอาชีวพระมหาไถ่ พัทยา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาตนเองของคนพิการด้านการประกอบอาชีพ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองด้านการประกอบอาชีพ ปัญหาและอุปสรรคของคนพิการในการฝึกอาชีพ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ นักเรียนที่กำลังฝึกอาชีพในโรงเรียนอาชีวพระมหาไถ่ พัทยา ประจำปีภาคเรียนที่ 2/2552 จำนวน 183 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา สถิติที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเอง การพัฒนาตนเองเพื่อประกอบอาชีพ ใช้สถิติแบบพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยการวิเคราะห์แจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์เพื่อการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) ค่าเอฟ (F-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

สรุปผลการศึกษา

ปัจจัยส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 71.0 และเป็นเพศหญิงร้อยละ 29.0 กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 30.1 มีอายุต่ำกว่า 21 ปี ร้อยละ 97.3 กลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพโสด ผู้ที่สมรสแล้วมีร้อยละ 2.2 และมีเพียงร้อยละ 0.5 ที่เป็นหม้าย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้พื้นฐานระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 41.5 รองลงมาร้อยละ 36.1 มีความรู้พื้นฐานระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้ที่มีลักษณะความพิการขา มีร้อยละ 53.0 รองลงมาร้อยละ 17.5 มีความพิการแขน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 43.7 ฝึกอาชีพในหลักสูตรการพัฒนาระบบสารสนเทศ รองลงมา ร้อยละ 21.9 ฝึกอาชีพในหลักสูตรอิเล็กทรอนิกส์

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองด้านการประกอบอาชีพ

1. ปัจจัยภายใน

กลุ่มตัวอย่างตั้งจุดมุ่งหมายในชีวิตและเห็นคุณค่าในตนเอง ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.18 และ 3.67 แต่มีแรงบันดาลใจและความสามารถความถนัด ในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ย 3.62 และ 3.61 สามารถจำแนกความสำคัญโดยสรุปแต่ละด้าน ดังนี้

1.1 แรงบันดาลใจ กลุ่มตัวอย่างต้องการประกอบอาชีพที่มีความมั่นคงมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การเห็นแบบอย่างคนพิการที่ประสบความสำเร็จ การเป็นความหวังของครอบครัว และไม่ต้องการเป็นภาระของผู้อื่น

1.2 ความสามารถ/ความถนัด กลุ่มตัวอย่างต้องการฝึกอาชีพได้สำเร็จตามที่หวัง รองลงมา ได้แก่ การฝึกอาชีพได้อย่างมีความสุข ได้ฝึกอาชีพในหลักสูตรที่ตรงกับความถนัด และเคยได้รับรางวัลหรือคำชมเชยเกี่ยวกับความสามารถ

1.3 การตั้งจุดมุ่งหมายในชีวิต กลุ่มตัวอย่างต้องการมีรายได้จากการประกอบอาชีพ เพื่อเลี้ยงตนเองมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การตั้งใจฝึกอาชีพเพื่อให้ความชำนาญสำหรับการประกอบอาชีพในอนาคต ต้องการฝึกอาชีพได้ครบตามหลักสูตร จะทำงานตรงตามหลักสูตรที่ฝึกอาชีพและวางแผนเกี่ยวกับวิชาชีพที่ต้องการฝึก

1.4 การเห็นคุณค่าในตนเอง กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าหลังฝึกอาชีพจะมีงานทำและมีรายได้เพื่อเลี้ยงดูครอบครัวมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ คิดว่าตนเองสามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคมได้ มีความภาคภูมิใจในความสามารถของตน คิดว่ามีความสามารถทัดเทียมกับคนที่มีร่างกายปกติ และคิดว่าความพิการไม่เป็นอุปสรรคในการดำรงชีวิต

2. ปัจจัยภายนอก

กลุ่มตัวอย่างได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว ครู/อาจารย์ กิจกรรมของโรงเรียน และด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.28, 4.08, 3.98 และ 3.97 ตามลำดับ ส่วนเพื่อนเป็นเพียงเรื่องเดียวที่อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.46

2.1 ครู/อาจารย์ กลุ่มเป้าหมายมองอาจารย์เป็นต้นแบบที่ดีมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ เห็นว่าอาจารย์เปิดโอกาสให้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่ในระหว่างฝึกอาชีพ อาจารย์รับฟังความคิดเห็น อาจารย์ให้กำลังใจเมื่อรู้สึกท้อแท้ และเมื่อมีปัญหาสามารถปรึกษาอาจารย์ได้

2.2 เพื่อน กลุ่มเป้าหมายมีความสุขในการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ได้แลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ร่วมกับเพื่อน ได้รับกำลังใจจากเพื่อนเมื่อรู้สึก

ท้อแท้ เมื่อมีปัญหาเพื่อนจะให้ความช่วยเหลือ เพื่อนเป็นต้นแบบที่ดีและเพื่อนมีส่วนช่วยในการตัดสินใจทุกเรื่อง

2.3 สภาพแวดล้อมของโรงเรียน กลุ่มเป้าหมายมีความคิดเห็นว่สิ่งอำนวยความสะดวกที่ทางโรงเรียนจัดให้เอื้อต่อสภาพความพิการมากที่สุด รองลงมา กลุ่มเป้าหมายมีความคิดเห็นว่สิ่งอำนวยความสะดวกภายในโรงเรียนช่วยให้ใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข หลักสูตรมีหลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน การจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนเหมาะสมในแต่ละหลักสูตรและอุปกรณ์การเรียนการสอนมีเพียงพอกับจำนวนนักเรียน

2.4 กิจกรรมของโรงเรียน กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ กลุ่มเป้าหมายมีความคิดเห็นว่กิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นทำให้มีสังคมที่กว้างขึ้น ทำให้ได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย ทำให้มีความมั่นใจในตนเอง และทำให้ได้แสดงความสามารถที่ถนัด

2.5 การสนับสนุนจากครอบครัว กลุ่มเป้าหมายครอบครัวสนับสนุนให้เข้ารับการฝึกอาชีพมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ครอบครัวเป็นกำลังใจให้เมื่อเกิดความท้อแท้ ครอบครัวสนับสนุน ให้ทำกิจกรรมที่สนใจ สามารถขอคำปรึกษาหรือขอความช่วยเหลือจากครอบครัวได้และครอบครัวยอมรับว่ามีความสามารถเหมือนคนปกติ

การพัฒนาตนเองเพื่อการประกอบอาชีพ

กลุ่มตัวอย่างมีการพัฒนาตนเองเกือบทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับเรื่องการสร้างบุคลิกภาพที่ดีเป็นอันดับแรก รองลงมา คือการสร้างนิสัยที่ดีและด้านการปรับตัว โดยมีค่าเฉลี่ย 4.26, 4.11 และ 3.94 ตามลำดับ ส่วนการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและประสบการณ์เป็นเพียงเรื่องเดียวที่อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.44

การเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและประสบการณ์ กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสอบถามรับฟังและแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้ที่มีประสบการณ์หากมีข้อสงสัยมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การเข้าร่วมฝึกอบรมอยู่เสมอ ศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากชั้นเรียน ศึกษาดูงานนอกสถานที่เมื่อมีโอกาสและอ่านหนังสือเป็นประจำ

การสร้างนิสัยที่ดี กลุ่มตัวอย่างพยายามช่วยเหลือตัวเองมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ พยายามฝึกตนเองให้เป็นผู้ที่ไม่ย่อท้อ มักจะช่วยเหลือเมื่อเพื่อนมีปัญหา ฝึกตนเองให้เป็นผู้ที่ตรงต่อเวลาและเป็นผู้ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ทางโรงเรียนกำหนดไว้

การสร้างบุคลิกภาพที่ดี กลุ่มตัวอย่างดูแลเอาใจใส่เรื่องความสะดวกและการแต่งกายมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การดูแลสุขภาพร่างกายให้สมบูรณ์เสมอ พยายามปรับปรุงบุคลิกภาพ เรียนรู้ที่จะมีมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและพยายามสร้างความมั่นใจในตนเอง

การปรับตัว กลุ่มตัวอย่างยินดีและเต็มใจเมื่อได้รับการร้องขอความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ สามารถพูดคุยและร่วมกิจกรรมกับเพื่อนได้ทุกคน มีความสุขกับการใช้ชีวิตในโรงเรียน สามารถปรับตัวได้ทุกสถานการณ์และสนิทสนมกับบุคคลอื่นได้ในเวลาอันรวดเร็ว

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองเพื่อการประกอบอาชีพ

ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกกับการพัฒนาตนเองเพื่อการประกอบอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง สรุปผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

1.1 เพศ อายุ สถานภาพสมรส ความรู้พื้นฐานและหลักสูตรการฝึกอาชีพที่แตกต่างกันไม่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองด้านการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและประสบการณ์ และด้านการสร้างบุคลิกภาพที่ดี

1.2 เพศ อายุ สถานภาพสมรส และความรู้พื้นฐานที่แตกต่างกันไม่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองด้านการสร้างนิสัยที่ดีและการปรับตัว แต่หลักสูตรการฝึกอาชีพที่แตกต่างกันส่งผลต่อการพัฒนาตนเองในเรื่องการสร้างนิสัยที่ดีและการปรับตัว

2. ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเอง

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถ/ความถนัด จุดมุ่งหมายในชีวิต การเห็นคุณค่าในตนเอง และมีความคิดเห็นต่อ ครู/อาจารย์ เพื่อน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน กิจกรรมของโรงเรียน ที่แตกต่างกันมีผลต่อการพัฒนาตนเองด้านการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและประสบการณ์ แต่ด้านแรงบันดาลใจและการสนับสนุนจากครอบครัว ไม่มีผลต่อการพัฒนาตนเองในด้านนี้

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถ/ความถนัด จุดมุ่งหมายในชีวิต การเห็นคุณค่าในตนเอง และมีความคิดเห็นต่อ ครู/อาจารย์ เพื่อน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน กิจกรรมของโรงเรียนและการสนับสนุนจากครอบครัว ที่แตกต่างกันมีผลต่อการพัฒนาตนเองด้านการสร้างนิสัยที่ดี แต่ด้านแรงบันดาลใจ ไม่มีผลต่อการพัฒนาตนเองในด้านนี้

2.3 กลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถ/ความถนัด จุดมุ่งหมายในชีวิต การเห็นคุณค่าในตนเอง และมีความคิดเห็นต่อ ครู/อาจารย์ เพื่อน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน กิจกรรมของโรงเรียนและการสนับสนุนจากครอบครัว ที่แตกต่างกันมีผลต่อการพัฒนาตนเองด้านการสร้างบุคลิกภาพ ที่ดี แต่ด้านแรงบันดาลใจ ไม่มีผลต่อการพัฒนาตนเองในด้านนี้

2.4 กลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถ/ความถนัด จุดมุ่งหมายในชีวิต การเห็นคุณค่าในตนเอง และมีความคิดเห็นต่อ ครู/อาจารย์ เพื่อน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน กิจกรรมของโรงเรียนและการสนับสนุนจากครอบครัว ที่แตกต่างกันมีผลต่อการพัฒนาตนเองด้านการปรับตัว แต่ด้านแรงบันดาลใจ ไม่มีผลต่อการพัฒนาตนเองในด้านนี้

ปัญหาอุปสรรคในการฝึกอาชีพ พบว่ามี 3 ด้าน คือ

1. ปัญหาอุปสรรคที่พบในระหว่างฝึกอาชีพ

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 79 คน หรือ ร้อยละ 43.2 ตอบว่ามีปัญหาอุปสรรคแต่ไม่ได้ระบุปัญหาอุปสรรคในรายละเอียดทุกคนจึงทำให้จำนวนปัญหาอุปสรรคในแต่ละด้านไม่ครบตามจำนวนผู้ตอบจำแนกเป็นหัวข้อได้ ดังนี้

1.1 ด้านสุขภาพ (10 คน) ร่างกายไม่แข็งแรง มีโรคประจำตัว ไม่สบายบ่อย จำเป็นต้องขาดเรียนทำให้เรียนไม่ทันเพื่อน

1.2 ด้านการเรียน (20 คน) เกิดจากข้อจำกัดของตัวคนฝึกเอง เช่น การเรียนรู้ช้า ความจำสั้น มีพื้นฐานความรู้น้อย ส่งผลให้เรียนไม่ทันเพื่อน ไม่เข้าใจบทเรียนทำให้เกิดความเบื่อหน่ายในการฝึกอาชีพ

1.3 เพื่อน (5 คน) เพื่อนมีหลายระดับอายุและความพิการที่ต่างกัน บางครั้งก่อให้เกิดปัญหาด้านความคิดที่ต่างกันหรือขัดแย้งกัน ไม่ค่อยช่วยเหลือกัน

1.4 อุปกรณ์การเรียนการสอน (10 คน) ไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนและไม่ทันสมัย มีอุปกรณ์ที่ชำรุดเป็นจำนวนมากซึ่งส่งผลต่อการฝึกอาชีพ

1.5 ครู/อาจารย์ (5 คน) ขาดการประสานงานระหว่างอาจารย์ในหลักสูตร อาจารย์มีประสบการณ์ในการสอนน้อย บางครั้งสอนเร็ว

2. ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 58 คนระบุปัญหาอุปสรรคที่พบเกี่ยวกับโรงเรียน ตอบว่ามีปัญหาอุปสรรคแต่ไม่ได้ระบุปัญหาอุปสรรคในรายละเอียดทุกคนจึงทำให้จำนวนปัญหาอุปสรรคในแต่ละด้านไม่ครบตามจำนวนผู้ตอบสามารถจำแนกเป็นหัวข้อได้ ดังนี้

2.1 กฎระเบียบ มุมมองของกลุ่มตัวอย่างมองปัญหาอุปสรรคเรื่องกฎระเบียบ แบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

2.1.1 กลุ่มแรก ให้ความเห็นว่ากฎระเบียบของโรงเรียนเคร่งครัดมากเกินไปเกรงว่าจะถูกตัดคะแนนความประพฤติทำให้นักเรียนอึดอัดจนบางครั้งเกิดความเครียด และมองว่ากฎระเบียบบางข้อยากต่อการปฏิบัติ เพราะนักเรียนแต่ละคนมีสภาพความพิการที่ต่างกัน (23 คน)

2.1.2 กลุ่มที่สอง มองว่ากฎระเบียบของโรงเรียนอ่อนเกินไป มีบทลงโทษที่ไม่เด็ดขาดทำให้นักเรียนที่ทำผิดไม่สำนึกและกลับมาทำผิดซ้ำ บางครั้งการลงโทษไม่เท่าเทียมกัน (6 คน)

2.2 สถานที่ (12 คน)

2.2.1 ลิฟท์เสียบ่อยทำให้การขึ้นลงในตึกเรียนมีความลำบาก

2.2.2 ห้องน้ำมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียนและประตูห้องน้ำเสียหลายห้องไม่ค่อยปลอดภัย ระบบระบายน้ำทิ้งไม่มีการปรับปรุง

2.2.3 ห้องสำหรับออกกำลังกายที่มีอุปกรณ์ช่วยฟื้นฟูควรอยู่ในตำแหน่งที่สามารถไปใช้บริการได้สะดวกทางลาดสูงเกินไปคนที่อ่อนแรงไม่สามารถเดินเองได้

2.3 อุปกรณ์ (3 คน)

2.3.1 ขาดอุปกรณ์รุ่นใหม่ในการเรียนการสอน

2.4 ครู/อาจารย์ (3 คน)

2.4.1 การดูแลปกครองนักเรียนไม่ทั่วถึง ทำให้นักเรียนแอบทำผิดบ่อย

2.4.2 อาจารย์บางท่านพูดจาไม่สุภาพกับนักเรียน

2.4.3 อาจารย์สอนค่อนข้างเร็ว

2.4.4 ครูกับลูกศิษย์ไม่เข้าใจกัน

2.4.5 อาจารย์ผู้สอนไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนได้เต็ม

ประสิทธิภาพ

2.5 เวลา (3 คน)

2.5.1 ไม่มีเวลาเป็นของตัวเอง

2.5.2 มีเวลาพักผ่อนค่อนข้างน้อย

2.5.3 มีกิจกรรมมากเกินไปแต่วันหยุดน้อยทำให้มีเวลาไม่เพียงพอ

3. ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับครอบครัว

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 34 คนระบุปัญหาอุปสรรคที่พบเกี่ยวกับครอบครัวตอบว่ามีปัญหาอุปสรรคแต่ไม่ได้ระบุปัญหาอุปสรรคในรายละเอียดทุกคนจึงทำให้จำนวนปัญหาอุปสรรคในแต่ละด้านไม่ครบตามจำนวนผู้ตอบจำแนกได้ ดังนี้

3.1 ด้านการเงิน (14 คน)

3.1.1 ครอบครัวยากจน มีรายได้น้อย ทำให้ไม่มีเงินส่งเรียน

3.2 ระยะทาง (2 คน)

3.2.1 ระยะทางระหว่างบ้านและโรงเรียนไกลทำให้เป็นอุปสรรคในการเดินทางทั้งของตนเองและครอบครัว

3.3 ความไม่เข้าใจ (12 คน)

3.3.1 ครอบครัวไม่เข้าใจเกี่ยวกับความพิการและระบบการเรียนการสอน ทำให้ไม่สนับสนุนให้คนพิการได้เรียนหนังสือ บางครอบครัวมีปัญหาเรื่องการทะเลาะระหว่างคนในครอบครัว และการไม่เอาใจใส่ลูกที่มีความพิการ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะสำคัญสรุปได้ ดังนี้

1. ควรให้มีร้านค้าสวัสดิการภายในโรงเรียน (8 คน)
2. ควรจัดให้มีอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัยเพิ่มขึ้น (7 คน)
3. ควรมีการจัดเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาการเรียนของนักเรียนว่าเพิ่มขึ้นหรือลดลง (1 คน)
4. ควรขยายระยะเวลาเรียนในแต่ละหลักสูตรเพื่อเพิ่มความเชี่ยวชาญ (3 คน)
5. ควรมีการจัดกิจกรรมข้ามหลักสูตรเพื่อที่จะได้รู้จักเพื่อนเพิ่มขึ้น (1 คน)
6. โรงเรียนควรจัดให้นักเรียนมีเวลาว่างให้มากกว่านี้ (13 คน)
7. ควรจัดให้มีตู้ ATM (1 คน)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาที่ได้มา ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเพื่อให้คนพิการมีการพัฒนาตนเองเพื่อการประกอบอาชีพได้ ดังนี้

ข้อเสนอต่อคนพิการ

1. คนพิการควรมหาโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมกับคนปกติ เพื่อเป็นการปรับตัวเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน เพราะในการทำงานคนพิการต้องทำงานร่วมกับคนที่มีร่างกายปกติ ดังนั้นการที่คนพิการมีโอกาสได้ทำกิจกรรมร่วมกับคนปกติมากจะทำให้ง่ายต่อการปรับตัวในการทำงาน
2. คนพิการควรมีการพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้านอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากคนพิการมีความเสียเปรียบคนปกติด้านความพร้อมของร่างกาย ดังนั้นสิ่งที่ทำให้คนพิการมีโอกาสในการประกอบอาชีพมากขึ้น คือ ความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ

ข้อเสนอแนะต่อครอบครัวคนพิการ

1. ควรสนับสนุนให้คนพิการเข้าร่วมทำกิจกรรมร่วมกับคนปกติเพื่อเปิดโอกาสให้คนพิการได้เรียนรู้และใช้ชีวิตร่วมกับคนปกติทั่วไปในสังคม เพื่อเป็นการฝึกคนพิการให้เปิดตัวเองเข้าสู่สังคมมากที่สุด
2. ควรกระตุ้นให้กำลังใจคนพิการในการฝึกอาชีพอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจในการดำรงชีวิตได้ด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะต่อโรงเรียนอาชีวพระมหาไถ่ พัทยา

1. ควรจัดอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนและอุปกรณ์การเรียนการสอนควรทันสมัยและเหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน เนื่องจากผลการศึกษาค้างนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนโรงเรียนอาชีวพระมหาไถ่ พัทยา ได้ระบุถึงปัญหาอุปสรรคต่อการเรียนการสอน คือ อุปกรณ์การเรียนการสอนไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนเนื่องจากบางส่วนมีการชำรุดเสียหาย อยากให้โรงเรียนจัดอุปกรณ์การเรียนการสอนเพิ่มเติมและทันสมัยขึ้นเหมาะสมกับ

การใช้งานในปัจจุบัน เช่น เรื่องคอมพิวเตอร์ ที่นักเรียนบางส่วนระบุว่ามีความซ้ำ ซึ่งผู้ศึกษาคิดว่า หากโรงเรียนมีการเพิ่มอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนและปรับปรุงเพิ่มเติมให้เหมาะสม น่าจะเกิดประโยชน์ต่อการฝึกอาชีพและผู้ฝึกอาชีพ

2. ควรจัดฝึกอบบรมครู/อาจารย์ ในเรื่องการเรียนการสอนสำหรับคนพิการ เนื่องจาก ผลการศึกษาค้างนี้กลุ่มตัวอย่างได้ระบุปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับครู/อาจารย์ว่า อาจารย์บางท่าน สอนเร็ว ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้เต็มประสิทธิภาพ ความเข้าใจไม่ตรงกันระหว่างครูและศิษย์ ซึ่งหากมีการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการเรียนการสอนของครู/อาจารย์ น่าจะเกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. ควรมีการร่วมมือกันของทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ เอกชน NGO และภาคประชาชน เข้ามาสนับสนุนงบประมาณค่าใช้จ่ายเรื่องอุปกรณ์การเรียนการสอนของคนพิการ เพื่อเป็นการช่วยสนับสนุนและเปิดโอกาสให้คนพิการได้มีอุปกรณ์ในการฝึกอาชีพมากขึ้นเพื่อพัฒนาตนเอง

2. หน่วยงานทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ เอกชน ควรเปิดรับคนพิการเข้ามาทำงานร่วมกับ คนปกติมากขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้คนพิการได้ใช้ความสามารถที่มีและเพื่อช่วยให้คนพิการมีรายได้เลี้ยงดูตนเองและครอบครัว

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาตนเองของคนพิการตั้งแต่กำเนิดและคนพิการ ในภายหลังว่ามีแนวทางในการพัฒนาตนเองต่างกันอย่างไร เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นแนวทาง ในการพัฒนาคนพิการได้ตรงตามความต้องการของคนพิการ

2. ควรศึกษาการติดตามการพัฒนาตนเองของคนพิการภายหลังการฝึกอาชีพสำเร็จ และออกไปทำงานว่ามีปัญหาอุปสรรคอะไร โดยทำการวิจัยเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่าง นายจ้างกับลูกจ้างที่เป็นคนพิการ เพื่อที่จะได้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจริงในการทำงาน ของทั้งนายจ้างและลูกจ้าง จะได้ทำการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาได้ตรงกับความต้องการที่แท้จริง